

Generationsväxling inom ett aktiebolag

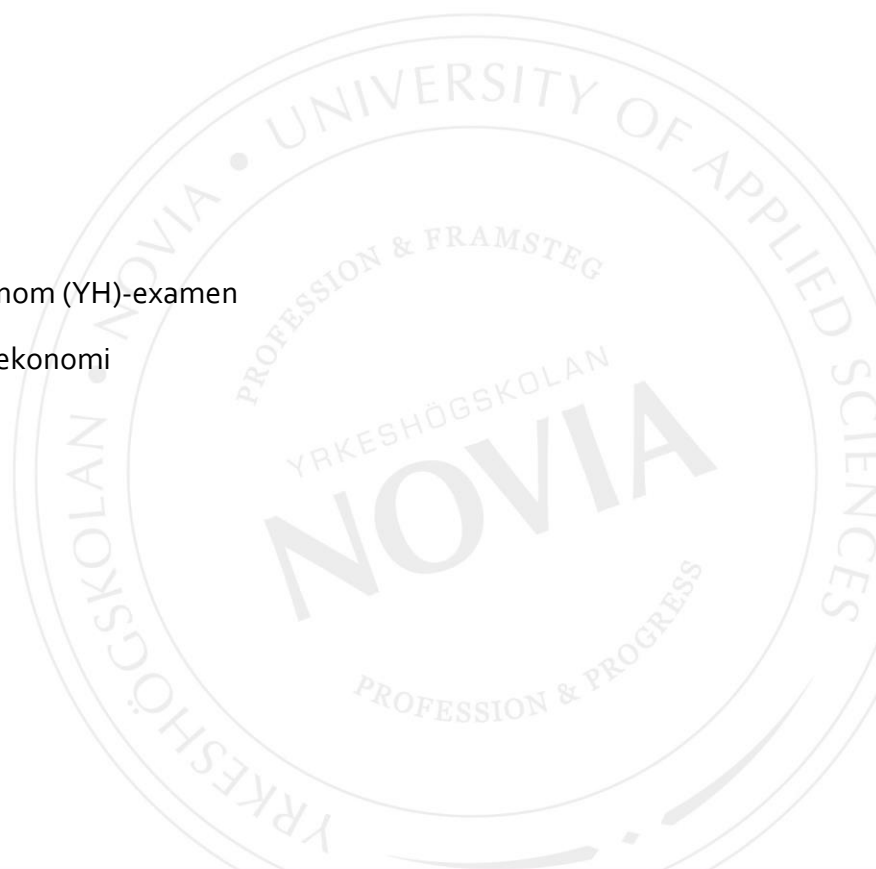
Case Svingård

Linda Bosas

Examensarbete för Tradenom (YH)-examen

Utbildningen för företagsekonomi

Åbo 2021

EXAMENSARBETE

Författare: Linda Bosas

Utbildning och ort: Företagsekonomi, Åbo

Inriktningsalternativ/Fördjupning: Redovisning

Handledare: Timo Kerke

Titel: Generationsväxling inom ett aktiebolag, Case Svingård

Datum 11.11.2021 Sidantal 39

Bilagor 1

Abstrakt

Syftet med examensarbetet är att reda ut hur en generationsväxling inom bolaget Svingård kan se ut i kommande framtid. Den som fortsätter och överlåtaren är nära släktingar, så det är viktigt att få företaget skattemässigt förmånligt och klokt generationsväxlat. Jag har tagit reda på och med uträkningar visat hur generationsväxlingen kan se ut med olika alternativ. För examensarbetet har använts företagets senaste bokslut och annan information av företaget och av ägarna.

Examensarbetet är indelat i två delar, teoridel och empirisk del. I teoridelen går jag igenom hur generationsväxlingen kan ske i praktiken, hur man värderar ett företag samt beskattningen. I den empiriska delen räknar jag ut företagets värde med hjälp av företagets senaste bokslut. Jag har använt mig av uträkningar och tabeller så man ser konkret hur företagets värde ser ut och olika skattepåföljder.

Företagets generationsväxling kommer att vara aktuell inom de kommande åren. Det har inte diskuterats med ägarna hur och när generationsväxlingen skall genomföras.

Språk: Svenska

Nyckelord: Generationsväxling, aktiebolag, gåvoskatt

OPINNÄYTETYÖ

Tekijä: Linda Bosas

Koulutus ja paikkakunta: Liiketalous, Turku

Suuntautumisvaihtoehto/Syventävät opinnot: Laskentatoimi

Ohjaaja: Timo Kerke

Nimike: Maatalousosakeyhtiön sukupolvenvaihdos, Case Sikatila

Päivämäärä 11.11.2021 Sivumäärä 39

Liitteet 1

Tiivistelmä

Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää miten Sikatilan sukupolvenvaihdos olisi taloudellisesti kannattavin. Luovuttaja sekä jatkaja kuuluvat samaan perheeseen eli verotuksellisesti kannattavin ja viisain tapa löytää on tärkeää. Perustelut työn kirjoittamiselle on, että yrityksellä on edessä sukupolvenvaihdos lähivuosina. Työstä tekee myös merkittävän, se että yhtiössä on kaksi omistajaa, ketkä luovuttavat osakkeensa seuraaville jatkajille. Opinnäytetyöhön on käytetty yrityksen tilinpäätöstä sekä muita yrityksen sekä omistajien antamaa tietoa.

Opinnäytetyö on jaettu kahteen eri osaan. Ensin käyn läpi teoreettisessa osassa millä tavoin yrityksen voi siirtää seuraajalle, miten yrityksen arvo määritellään sekä verotuksesta. Empiirisessä osassa yrityksen arvo lasketaan viimeisimmän tilinpäätöksen perusteella. Olen tehnyt laskelmia sekä taulukoita mistä korostuu miltä yrityksen arvo näyttää sekä veroseuraamukset.

Yrityksen sukupolvenvaihdokseen on vielä aikaa. Mutta näillä näkymin molemmat omistajat luovuttavat osakkeet omille lapsilleen, eli mitä todennäköisimmin yrityksessä on jatkossa myös kaksi omistajaa. Omistajien kesken ei ole vielä keskusteltu sukupolvenvaihdoksesta. Toki tämä opinnäytetyö koskee ainoastaan 50 % yhtiön osakkeista.

Kieli: Ruotsi

Avainsanat: Sukupolvenvaihdos, osakeyhtiö, perintövero

BACHELOR'S THESIS

Author: Linda Bosas

Degree Programme: Business Administration, Turku

Specialization: Accounting

Supervisor: Timo Kerke

Title: Generation change in a limited company, Case Pig farm

Date 11.11.2021 Number of pages 39

Appendices 1

Abstract

The aim with this bachelor's thesis is to sort out, how a generation change is done most profitable in the case company regarding the taxation. The owner of the company and the acquirer are family, so that is why the taxation problem must be solved out. There are still a few years left before the generation change has to be carried out. The company has two owners, and the generation change will probably take place within the families.

The thesis is built in two main chapters. Theory and the empirical part. In the theory chapter it will be presented how the company can be valued, how to do the generation change in practical and about the taxation. In the empirical chapter it will be presented how to value the company on basis of the company's latest annual account. I have shown with calculations and charts the value of the company and different taxation consequences.

It's not sure yet how the generation change will be done, because there's still a few years left before it is current. This thesis is about the 50 % of the company shares only.

Language: Swedish

Key words: Generation change, limited company, gift tax

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
1.1	Syfte	2
1.2	Problemformulering	2
1.3	Avgränsning.....	2
1.4	Forskningsmetodik.....	3
2	Generationsväxling i praktiken.....	4
2.1	Hur gå till väga?.....	4
2.2	Hur ser alternativen ut?.....	5
3	Olika alternativ för generationsväxling.....	7
3.1.1	Genomföra generationsväxling stegvis	7
3.2	Köp	7
3.3	Köp av gåvokaraktär	8
3.4	Gåva	9
3.5	Företagsvärdering.....	10
3.5.1	Substansvärdet.....	11
3.5.2	Avkastningsvärdet	11
3.5.3	Gångse värdet.....	13
3.6	Skattelättnader.....	13
3.6.1	Överlåtelsevinst.....	14
3.6.2	Gåvoskatt	14
3.7	Kompensation av syskon.....	16
4	Case Svingård.....	17
4.1	Presentation av svingården.....	17
4.2	Värdering.....	18
4.2.1	Avkastningsvärde	18
4.2.2	Substansvärdet.....	18
4.3	Beskattning av de olika alternativen	19
4.3.1	Köp	19
4.3.2	Gåva.....	22
4.3.3	Köp av gåvokaraktär	24
4.4	Resultat	26
5	Avslutning	28
	Källförteckning	29

Tabellförteckning

Tabell 1 Exempel på överlåtelsevinst enligt anskaffningsutgift.....	8
Tabell 2 Andelen gåva	9
Tabell 3 Skatteklass 1	9
Tabell 4 Skatteklass 2.....	10
Tabell 5 Exempel på Företag X balansräkning	11
Tabell 6 Exempel på Företag X avkastningsvärde	12
Tabell 7 Uträkning av gängse värde	13
Tabell 8 Uträkning av gängse värde	13
Tabell 9 Substansvärdet.....	19
Tabell 10 Övertagarens totala utgift med överlåtelseskatt.....	20
Tabell 11 Försäljningspris och överlåtelsevinst.....	21
Tabell 12 Total inkomst och kapitalskatt för säljaren.....	22
Tabell 13 Skatteklass 1	23
Tabell 14 Gåvoskatt utan skattelättnad jämfört med skattelättnad	23
Tabell 15 Vederlaget under 50 % av gängse värdet.....	24
Tabell 16 Vederlaget är över 50 % av gängse värdet	25

Bilageförteckning

Bilaga 1 Bokslut 2017-2018	1
----------------------------------	---

1 Inledning

Generationsväxling kommer att vara aktuellt i många företag inom de närmaste fem eller tio åren. En stor orsak till detta är i de flesta fall att ägarna åldras, det är dags för företagaren att gå i pension. Vi har en stor grupp åldrande människor som närmar sig pensionsålder. Utöver det, kan en sjukdom vara en avgörande faktor varför man också genomför en generationsväxling.

Processen för generationsväxling är lång, det gäller att börja planera i god tid utan någon brådska, för att minimera missnöje för alla delägande parter. Det väsentliga är att bestämma metoden sker generationsväxlingen genom; köp, gåva eller köp av gåvokaraktär. Det krävs grundliga uträkningar. Viktigt är att alla involverade parter i samtycke kan komma fram till en lösning som lämpar sig för alla. (Lakari & Engblom, 2016)

Orsaken till valet av ämne för mitt examensarbete är, att jag själv är uppvuxen i en företagarfamilj som håller på med jordbruk i en större helhet. Jag själv står inför en generationsväxling i framtiden. Därför har jag ett personligt intresse att utreda hur en generationsväxling går till i praktiken.

En annan aspekt för mitt intresse för just detta examensarbete är, att det har att göra med ett jordbruk som är ett aktiebolag. De senaste åren inom landsbygdsnäringen har det varit vanligt att bolagisera gårdsbruksenheter. Den vanligaste formen är att vara jordbruksidkare. (Skatt, 2017)

En stor del av tidigare examensarbeten grundar sig på att företaget som generationsväxlingen angår har form av jordbruksidkare. Eftersom bolagsformerna är olika, är handlingssätten olika.

Alla generationsväxlingar ser olika ut, beroende på till stor del på företagsform och företagets storlek. Man kan överföra hela gården eller enbart vissa delar, beroende på överenskommelsen. Därför är det viktigt att planera för både överlåtaren och övertagarens del vad som fungerar bäst. Ge en bekväm och säker pension åt överlåtaren, samt se till att övertagaren på ett förnuftigt vis kan fortsätta bedriva verksamheten.

1.1 Syfte

Syftet med examensarbetet är att studera hur det i praktiken går till att generationsväxla ett aktiebolag. Som exempel använder jag de tre vanligaste sätten att genomföra generationsväxlingen; köp, köp av gåvokaraktär och gåva. Med hjälp av svingård X bokslut kommer jag att göra uträkningar, reda ut skattepåföljder samt stöd alternativ för en svingård. Jag hoppas också att detta examensarbete kan vara till hjälp åt någon som tänker generationsväxla ett aktiebolag, och främst en svingård.

1.2 Problemformulering

Företaget kommer i framtiden att vara inför för en generationsväxling. Båda ägarna närmar sig pensionsålder. Olika frågor kring detta har uppstått, hur man kan överföra andelar av företaget till sitt barn på ett förmånligt sätt. Att avsluta verksamheten inte är ett alternativ utan man måste reda ut andra möjligheter att fortsätta med företaget, på ett lönsamt sätt så olika investeringar också är möjliga i framtiden.

Själva generationsväxlingen är inte ett problem i sig. Men de centrala frågor jag vill ha svar på är, hurdana möjligheter finns det att generationsväxla? Hurdana ekonomiska följder blir det av de olika sätten? Vad skulle vara bästa sättet att överföra andelarna åt fortsättaren. Till sist vill jag komma fram till ett resultat som lämpar sig för båda parterna, främst övertagaren.

1.3 Avgränsning

I nära anslutning till själva svingården finns det också jord- och skogsbruk, gödsvinsstia, samt maskiner. Men i detta arbete är fokus endast på aktiebolaget för en svingård, som tillhör landsbygdsnäringsarna. Så jag lämnar utanför studien den mer traditionella formen jordbruksidkare.

Företaget har två ägare som vardera äger 50 % andel av företagets aktier. Det som jag kommer att studera är endast generationsväxlingen för den ena företagares del. Andelen aktier kommer att generationsväxlas inom familjen. Eftersom företaget är del av en större helhet behöver jag inte studera hur man ordnar boende för överlåtaren eller övertagaren. Hur man formulerar ett möjligt köpebrev blir utanför arbetet.

När man generationsväxlar företag finns det också en möjlighet att fortsättaren är någon som är redan anställd i företaget, som inte hör till familjen. I examensarbetet är den möjligheten utesluten, jag antar från det faktumet att företaget flyttas till barnen, eftersom det finns starkt intresse att fortsätta, samt stark tro på företagets framtid. (Ossa, 2018, s. 15)

1.4 Forskningsmetodik

Lärdomsprovet begrundar sig på en teoretisk del samt en kvalitativ forskning. I teoridelen kommer jag att utreda de olika sätten att generationsväxla ett aktiebolag. Till hjälp har jag fakta som grundar sig på litteratur och internetsidor. Med hjälp av företagets bokslut räkna ut bl.a. skattemässiga påföljder.

2 Generationsväxling i praktiken

I framtiden kommer generationsväxling att vara aktuellt i flera företag. Generationsväxling i sig betyder att ägarförhållandet ändras, man överför ett företag, eller bara vissa delar, till en yngre person, i flera fall åt sina egna barn eller en nära släkting. Ibland finns det inte andra alternativ än att någon utomstående fortsätter med företagsverksamheten. Då kan man också tala om en generationsväxling för företaget flyttas åt en yngre generation, fastän företaget skulle säljas. (Immonen & Lindgren, 2017, ss. 5-21)

Det viktiga är att företaget är lönsamt. En generationsväxling är inte alltid det rätta sättet att förbättra ett företags ekonomi som gör förlust. Ett företag kan även generationsväxlas om överlåtaren plötsligt dör, via ett dödsbo. Man brukar ofta säga att ”generationsväxlingar är 90 % känsla och 10 % juridik”. (Immonen & Lindgren, 2017, s. 5)

2.1 Hur gå till väga?

Det första är att bestämma åt vem företaget överläts åt. Om det finns flera syskon är det skäl att diskutera med alla, vem som har intresse att ta över. Sedan ska man bestämma överlåter man hela företaget, eller bara vissa delar. Om det egna barnet vill ta över lönar det sig att göra processen så ekonomiskt nyttig som möjligt. Om det är en utomstående person som fortsätter med företaget är det skäl att fundera på att överlåtaren får en så stor ekonomisk nytta som möjligt.

Båda parternas förtroende är viktigt, felaktiga val kan göra mycket skada. Det är skäl att komma ihåg att det är mycket känslor på spel, utöver all juridik. Det kan vara svårt för överlåtaren att vänja sig med tanken att ge över företaget. Det kan åt någon vara ett livsverk och man kan underlätta processen med en övergångstid. Det är viktigt att komma ihåg att man måste säkra överlåtarens ekonomiska situation. Lika viktigt är det för övertagaren att vara insatt i hur företaget fungerar. Det bästa är att i en rimlig tidtabell ta an åt sig ny ledarroll i företaget. (Immonen & Lindgren, 2017, s. 15)

Det finns många olika företag, och lika många olika sätt att genomföra en generationsväxling. Det finns inget rätt system som fungerar precis åt alla. Därför är det viktigt att planera i god tid, helst ca. tre till fem år i förtid, för att få ett lyckat resultat. Processen är lång och krävande, flera problem kan komma fram under vägen. Man måste reda ut situationen i varje företag för sig och planera grundligt en handlingsplan. (Immonen & Lindgren, 2017, s. 16)

Annat som också är bra att fundera på är tidpunkten när generationsväxlingen sker. Om företaget gjort en stor vinst beskattas det mycket hårdare. Ett företag som gjort en sämre vinst, eller förlust, beskattas betydligt lättare. (Skatteförvaltningen, 2018)

Ett sätt att säkra företaget efter generationsväxlingen, är att övertagaren redan i god tid bekantar sig med företaget, med ledningen och beslutsfattandet. Ett gott exempel kan vara en bondgård, där sonen har en stor del av sitt liv jobbat och hjälpt till på gården i olika uppgifter. Han har betydligt lättare att börja med verksamheten, än någon annan person som inte har liknande erfarenhet som han.

Rädsla kan uppkomma, ifall de egna barnen bestämmer sig för att inte fortsätta. Det är vanlig att barnen har valt ett helt annat yrke åt sig och är inte intresserade att ta över. Det är ett typiskt fall på en jordbruksgård att barnen studerat sig till andra yrken och kanske är rädda för riskerna att ta över gården i dagens läge.

Det gäller inte att bli ensam med generationsväxlingen. Hjälp finns att få av olika experter. Jurister och skatteexperter kan vara till stor hjälp. De har oftast ett nätverk av personer man kan fråga råd av. Banker, NTM-centralerna, skattemyndigheter och olika föreningar kan också vara till stor hjälp i processen. Det är en relativt liten utgift att anlita en sakkunnig person jämfört med vad hela processen kostar i sig. (Företagarna i Finland, 2019)

2.2 Hur ser alternativen ut?

Om man ser på överlåtarens del gäller det att ha bra utgångsläge för företaget, med tanke på personen som kommer att fortsätta med verksamheten. Fastän företaget har ett bra ekonomiskt läge, kan det försämrats om man genomfört generationsväxlingen på ett dåligt sätt. För övertagaren är det viktigt att man känner till verksamheten och företagets ekonomi, gör upp en budget, så att man klarar av att planera hur företaget leds i praktiken.

För överlåtaren gäller det att kontrollera sin företagarpensionsförsäkring (FÖPL) för att se hur stor pensionen blir. Redan det kan ha stor inverkan på hur växlingen sker. Om pensionen är liten, vill man logiskt sett få lite mer vinst av generationsväxlingen, genom att sälja företaget. (OP, 2021)

Överlåtaren kan också välja att bli kvar med avkastningsrätt till aktierna, även om generationsväxlingen görs. I praktiken betyder det att överlåtaren kan lyfta dividend från aktierna, få säkrad inkomst, även om han inte äger företaget mera. Man måste komma ihåg att bestämmelserätten ändå ligger på aktieägarna. (Ukkola & Vilppula, 2004, ss. 226-227)

Nämnvärt är det att fr.o.m. år 2019 kan överlåtaren inte mera få avträdelsetöd. År 2018 var det sista året man kunde söka avträdelsetöd före man fyller 63 år, alltså före pensionsåldern. Avträdelsetöd sökte man från LPA om man är lantbruksföretagare. (lantbruksföretagarnas pensionsanstalt).

En stor drivkraft är rent intresse och kunskap man har i det verksamhetsområde företaget är. Det är viktigt att man tillsammans med överlåtaren planerar kommande investeringar och går igenom det som redan har fixats till eller blivit investerat i. Gör upp budgeter och planerar när investeringarna ska göras. Det kan var frågan om att bygga ett nytt förvaringsutrymme för djurfoder eller byta ut alla dörrar på anläggningen.

3 Olika alternativ för generationsväxling

I detta kapitel kommer jag att ta upp de vanligaste formerna för en generationsväxling; köp, köp av gåvokaraktär och gåva.

Det finns flera olika andra sätt att utföra en generationsväxling. Olika arrangemang och åtgärder kan göras redan i god tid före växlingen sker, fusion och fission är sådana. Genom ett testamente eller arv kan man generationsväxla ett företag. Dem tänker jag inte behandla i detta examensarbete. (Lakari & Engblom, 2016, s. 189)

3.1.1 Genomföra generationsväxling stegvis

Generationsväxling kan ske stegvis under en period på flera år. Det finns en möjlighet att skattefritt överföra aktier som gåva. Gåvans värde ska understiga totalt 5000 € på en tre års period. Som ett exempel kan aktier värda av 4999 € ges som gåva år 2020 och nästa gång samma summa år 2023. Om värdet på gåvan stiger över 5000 € ska gåvoskatt betalas. (Skatteförvaltningen, 2018)

3.2 Köp

När det handlar om ett rent företagsköp anses det vara ett köp om köpesumman av aktierna är högre än 75 % av gängse värdet, alltså det sannolika värdet som företaget har då köpet sker. Företagsägaren får ut mest nytta av ett köp. Ofta handlar det om köp, om övertagaren är från familjen en helt utomstående person. Det handlar sällan om köp ifall övertagaren är ens eget barn.

Köparen kan hamna att betala överlåtelseskatt på 1,6 % av aktiernas försäljningspris. Det är köparen som betalar den skatten, det är aktier som säljs, de är frågan om värdepapper. Efter att köpeavtalet är undertecknat har man två månader tid på sig att betala summan. Överlåtelseskatten är den enda skatt som köparen betalar i detta fall. Om egendomen överförs i form av gåva eller testamente betalas inte överlåtelseskatt. Då betalas det andra skatter som jag kommer att nämna senare i detta arbete. (Skatteförvaltningen, 2020)

Överlåtarens del av försäljningen kan bli lite mer komplicerad med tanke på beskattningen. När aktierna säljs kan det leda till en vinst i försäljningen, en överlåtelsevinst som är kapitalinkomst som beskattas med 30 % upp till en summa på 30 000 €, den överstigande delen beskattas med 34 %. (Skatteförvaltningen)

Överlåtelsevinsten räknas ut genom att ta aktiernas anskaffningsutgifter subtraherat med aktiernas överlåtelsepris och utgifter som uppstått av vinstens förvärvande. Det här alternativet är de verkliga anskaffningsutgifterna, men man kan också räkna ut det ifrån en presumtiv anskaffningsutgift, som används när aktiernas verkliga anskaffningsutgift och försäljningskostnaderna är ett lägre värde än presumtiva anskaffningsutgiften. På så sätt drar man av den presumtiva anskaffningsutgiften från aktiernas försäljningspris. Man räknar det med 20 % eller 40 % av försäljningspriset. Ifall aktierna har ägts under 10 år gäller 20 %, om man ägt aktierna över 10 år används 40 %. (Skatteförvaltningen, 2020)

Tabell 1 Exempel på överlåtelsevinst enligt anskaffningsutgift

	Verklig anskaffningsutgift	20 % presumtiv anskaffningsutgift	40 % presumtiv anskaffningsutgift
Försäljningspris	50 000	50 000	50 000
Anskaffningsutgift	20 000	0,2 * 50 000 = 10 000 €	0,4 * 50 000 = 20 000 €
Överlåtelsevinst	30 000	40 000	30 000

Överlåtelsevinsten blev i den mindre skatteklassen. Överlåtaren betalar alltså 30% kapitalskatt. Kapitalskatten räknas ut $30\,000 * 0,3 = 9\,000$ €. För 20 % andelen blir skatten 12 400 € och för 40 % andelen 9 000 €.

3.3 Köp av gåvokaraktär

Det är fråga om köp av gåvokaraktär då företagets pris är lägre än gängse värdet, att egendomen säljs för lägre pris än vad det är värt på riktigt. Om man betalar högst 75 % av gängse värdet är det alltså fråga om ett köp av gåvokaraktär, då måste man möjligtvis betala gåvoskatt. Gåvans värde i detta fall är skillnaden mellan egendomens värde och köpesumman som betalats för den. Jag tar upp exempel i kapitel 4.3.3. (Skatteförvaltningen, 2018)

Tabell 2 Andel gåva

Gångse värde	120 000 €
Försäljningspris	60 000 €
Värde på gåvan	60 000 €

Aktierna i exemplet ovan säljs för 50 % (60 000 / 120 000) som betyder att 60 000 € är gåva. Övertagaren ska betala gåvoskatt på hela gåvans värde samt överlåtelseskatt på 1,6 % av inköpspriset. Om köpet leder till vinst betalar överlåtaren överlåtelsevinst. Tabellen ovan visar att det är fråga om en så kallad mellanvariant, eftersom man både säljer och ger aktier som gåva på samma gång.

3.4 Gåva

Det är en gåva då företagsägaren ger bort sina aktier vederlagsfritt. Gåva är nästan det vanligaste alternativet när det är fråga om en generationsväxling inom familjen. Övertagaren beskattas medan överlåtaren inte beskattas eftersom hen inte får ersättning för aktierna. Gåvoskatt ska betalas då gåvans värde överstiger 5000 €. Skattens värde räknas på basis av aktiernas gångse värde, och det räknas enligt anvisningen skattemyndigheten gett ut.

Gåvoskatten räknas i skatteklass ett och två. Till den första klassen hör överlåtarens make och arvingar. Till den andra skatteklassen hör andra släktingar och utomstående personer. Även ett aktiebolag som övertagare beskattas med skatteklass två.

Tabell 3 Skatteklass 1

Gåvans värde	Skatt vid nedre gränsen	Skatt på den överstigande delen
20 000 – 40 000	100 €	7 %
40 000 – 60 000	1 500 €	10 %
60 000 – 200 000	3 500 €	13 %
200 000 – 1 000 000	21 700 €	16 %

1 000 000 -	149 700 €	19 %
-------------	-----------	------

(Skatteförvaltningen, 2019)

Ett exempel på en uträkning i skatteklass 1. En son erhåller en gåva med ett värde på 70 000 €. Den summan ska beskattas enligt värdet på den tredje raden, alltså 13 %, Summan får man genom att addera 3 500 € till skillnaden mellan 70 000 € och 60 000 € multiplicerat med 13 %. Formeln för uträkningen blir $3\,500\text{ €} + ((70\,000\text{ €} - 60\,000\text{ €}) * 0,13) = 4\,800\text{ €}$.

Tabell 4 Skatteklass 2

Gåvans värde	Skatt vid nedre gränsen	Skatt på den överstigande delen
20 000 – 40 000	100 €	19 %
40 000 – 60 000	3 900 €	25 %
60 000 – 200 000	8 900 €	29 %
200 000 – 1 000 000	49 500 €	31 %
1 000 000	297 500 €	33 %

(Skatteförvaltningen, 2019)

Samma exempel som i skatteklass ett använder jag i skatteklass två. En avlägsen släkting får en gåva på 70 000 €. Släktingen beskattas enligt den tredje radens värde, 29 %. Formeln för uträkningen blir samma som i skatteklass ett. Formeln blir $8\,900\text{ €} + ((70\,000\text{ €} - 60\,000\text{ €}) * 0,29) = 11\,800\text{ €}$. Skillnaden mellan skatteklasserna blir 7 000 €, så det har en stor betydelse till vilken skatteklass man tillhör.

3.5 Företagsvärdering

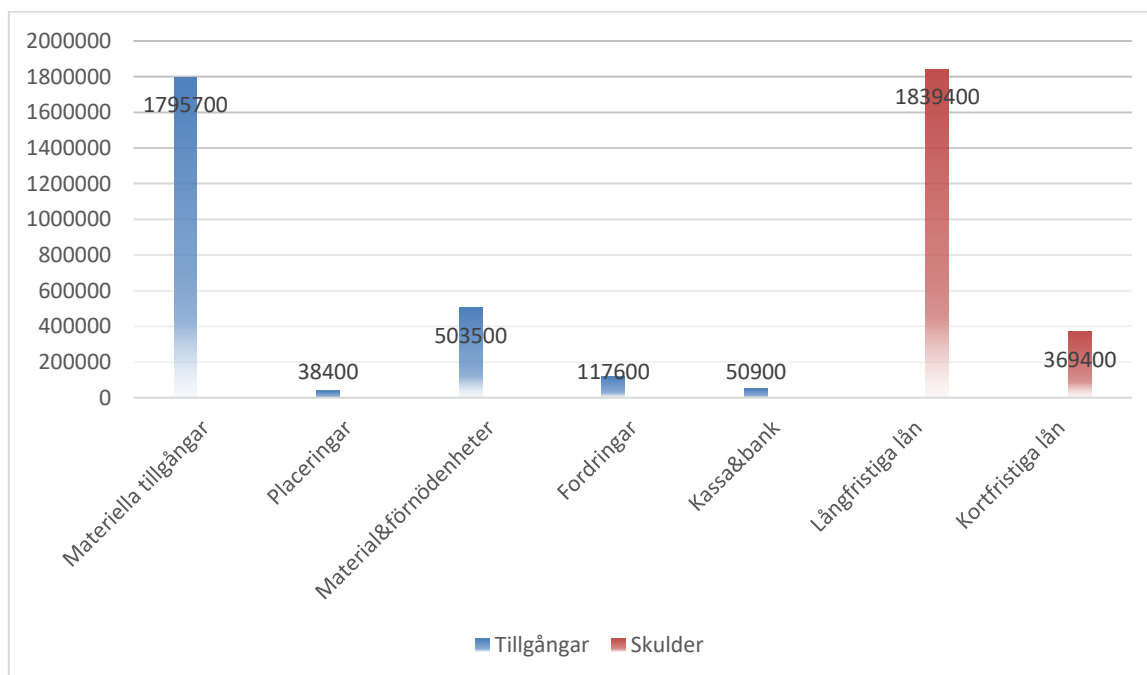
Företagets värde är det väsentligaste man måste veta då överlåtelsen beskattas. Det är inte alltid så enkelt att värdera företag och därför rekommenderas det att anlita en expert som hjälp. Nedan kommer att presenteras de vanligaste sätten att värdera ett företag. Har ställt upp några olika tabeller så man ser de olika värden i konkreta exempel. Värden som används i tabellerna är tagna från företagets bokslut från år 2018.

3.5.1 Substansvärdet

Substansvärdet är oftast det lägsta värdet man kan få då man värdesätter ett företag. Värdet räknar man lätt ut när man använder sig av den senaste räkenskapsperiodens balansräkning. Man kan också använda sig av en pågående räkenskapsperiod eller et s.k. mellanbokslut. (Skatteförvaltningen, 2019)

Från tillgångarna räknar man bort skulderna. Till tillgångarna kan man räkna med inventarier, maskiner, jordområden, fordringar och bank. Skulderna är främmande kapital, alltså i sin enkelhet lån. Substansvärdet är i princip företagets egen skuldfria egendom. Om skulderna är större än själva förmögenheten är substansvärdet noll. I vissa fall kan skulderna vara större än tillgångarna, det överstigande värdet minskar på företagets gängse värde. (Skatteförvaltningen, 2019)

Tabell 5 Exempel på Företag X balansräkning

Tabellen ovan visar hur skulderna och tillgångarna fördelar sig i företaget. I detta fall är tillgångarna en aning större än skulderna. När vi räknar substansvärdet får vi en summa på $2\,455\,200\text{ €} - 2\,208\,800\text{ €} = 246\,400\text{ €}$.

3.5.2 Avkastningsvärdet

Avkastningsvärdet är det sannolika överlåtelsepriset. Man använder i uträkningen de tre senaste räkenskapsårens resultat. Ifall räkenskapsåret pågår kan man göra et s.k. mellanbokslut och använda det resultatet när man räknar avkastningsvärdet. För att få så

rättvis uträkning som möjligt kan man hamna korrigera olika poster i bokslutet, bl.a företagarens lön. Ifall denne jobbat och inte blivit utbetald lön, eller man använder sig av resultat mer eller mindre än 12 månader, måste det korrigeras så det motsvarar en tid på 12 månader. (Skatteförvaltningen, 2020)

Man räknar ut avkastningsvärdet enligt följande formel:

$$A = T/i$$

A = avkastningsvärdet

T = årliga nettoavkastningen, eller medeltal

i = kapitaliseringsräntesats

Tabell 6 Exempel på Företag X avkastningsvärde

Resultat år 1 67 611 €
Resultat år 2 15 760 €
Resultat år 3 140 167 €
Medeltal 74 512 €
Avkastningsvärde 496 746 €

Resultaten har varierat mycket mellan år 2 och 3, till stor del av att vissa stöd har betalats vid olika tidpunkter och inte registrerats med till det räkenskapsåret som det tillhör. Företagets räkenskapsperiod går inte heller enligt jämna kalenderår som påverkar resultaten. Medeltalet på tre år blev en summa på ca 75 000 €. Avkastningsvärdet får man genom att dela med kapitalräntesats 15 % som blir ca 500 000 €.

Från skattemyndigheten får man reda på vilken kapitaliseringsräntesats som skall användas. I detta fall är det 15 % som gäller för aktier i ett aktiebolag och företagsandelar i personbolag. Att komma ihåg är att företagets tillgångar ska värderas skilt för varje post. Om företaget har en bostad så är kapitaliseringsräntesatsen för bostaden 5 %. Placeringsbostäder, fastigheter och likvida värdepapper har 8 %. (Skatteförvaltningen, 2019)

3.5.3 Gångse värdet

Gångse värdet för företaget fastställs med aktiepriset, alltså det pris som har betalats för aktierna i bolaget, som är det troliga överlåtelsepriset för företaget. Man kan också skilt räkna ut gångse värdet av aktierna, genom att dividera företagets gångse värde med antal aktier i bolaget. Gångse värdet räknas ut i två olika riktlinjer. Nedan visar jag med två tabeller hur de olika uträkningar ser ut. (Skatteförvaltningen, 2019)

Gångse värdet som är baserat på att substansvärdet är lägre än avkastningsvärdet kan man räkna ut genom att addera ihop värden och dividera det med två. Alltså får vi en uträkning som ser ut så här $(496\,746\text{ €} + 246\,400\text{ €}) / 2 = 371\,573\text{ €}$.

Tabell 7 Uträkning av gångsevärde

Substansvärde	246 400 €
Avkastningsvärde	496 746 €
Gångsevärde	371 573 €

Dessutom kan gångse värdet också räknas ut på ett annat sätt. Ifall substansvärdet är högre än avkastningsvärdet så då är substansvärdet samma sak som gångse värdet. Då kan summan se helt annorlunda ut.

Tabell 8 Uträkning av gångsevärde

Avkastningsvärde	246 400 €
Substansvärde	496 746 €
Gångsevärde	496 746 €

3.6 Skattelättnader

Både överlåtaren och övertagaren kan yrka på skattelättnader. När aktierna säljs kan man yrka på överlåtelsevinsten, och när aktierna fås som gåva kan övertagaren yrka på gåvoskatten. Att yrka på skattelättnader är viktigt. Eftersom man kan hamna att betala en

synnerligt större summa skatt. Skillnaden kan vara flera tusentals euron. I kapitel 3.6.2 tar vi en noggrannare titt på exempel av uträkningar.

3.6.1 Överlåtelsevinst

I samband med köp av aktier kan det bli överlåtelsevinst för försäljaren. Enligt inkomstskattelagen 48 § specialbestämmelse kan man tillämpa den så att överlåtelsevinsten är skattefri. Det finns tre villkor som måste uppfyllas. Om inte alla tre villkoren uppfylls är överlåtelsevinsten skattepliktig inkomst. (Skatteförvaltningen, 2020)

1. Försäljaren överlåter aktier som har en egendomsandel på minst 10 % i bolaget.
2. Aktierna har varit i försäljarens ägo i minst 10 år, eller att försäljaren fått aktierna vederlagsfritt.
3. Köparen är bröstarvinge eller annan nära släkting till försäljaren.

Observera att ifall övertagaren säljer vidare aktierna inom 5 år kan skattelättnaden gå förlorad för överlåtarens del. Överlåtarens skattefria andel läggs till övertagarens överlåtelsevinst. Så det inverkar inte överlåtaren, utan övertagaren betalar den summan. (Skatteförvaltningen, 2019)

3.6.2 Gåvoskatt

Det finns vissa villkor som måste uppfyllas helt eller till en viss del, för att få skattelättnader i gåvoskatten. De finns i 55 § lagen om skatt på arv och gåva. Om man delvist vill få lättnad på skatten ska inköpspriset vara mellan 0 % och 50 % av gängse värdet. Villkor för att få gåvoskatten delvist avdraget är:

1. att skattepliktiga gåvan är ett företag eller en viss del
2. att övertagaren fortsätter att driva verksamheten
3. att skattepliktiga summan som betalas är över en summa på 850 €

Om man vill ha lättnad för hela gåvan, måste inköpspriset för aktierna vara mellan 51 % och 75 %. Villkor för hel skattelättnad är:

1. företaget eller en del av det överläts

2. mottagaren fortsätter med verksamheten
3. överlåtelsen sker mot vederlag som är över 50 % av aktiernas gängse värde

Enligt Arvsskattelagen 57 § ska andelen aktier som ges som gåva beröra minst 10 % av aktierna. Dessutom måste företaget fortsätta sin verksamhet i minst 5 år. För ifall övertagaren säljer aktierna vidare inom 5 år, måste man betala den redan undvikta skatten förhöjt med 20 %. Ifall företaget läggs ned p.g.a. ett dödsfall eller konkurs går man inte miste om skattelättnaden. (Skatteförvaltningen, 2020)

Sista kravet är att gåvan som man fått är större än 50 % av aktiernas gängse värde med ett villkor. Villkoret är att övertagaren har själv betalat kostnaderna och fortsätter med företagsverksamheten. Man måste ansöka om skattelättnad från skattemyndigheten före gåvobeskattningen verkställs. (Skatteförvaltningen, 2020)

Exempel 1, skattelättnad vid gåva:

Företaget har nettoförmögenhet på 250 000 € och har 250 aktier med ett värde på 1 000 € (250 000 / 250). I den kommande generationsväxlingen blir det 100 000 €, som är generationsväxlingsvärde, gv-värdet (250 000*0,40). Ägaren har som avsikt att gå i pension och ger som gåva aktierna till sitt barn. Barnet beskattas enligt skatteklass ett med skatteprocenten 13 %, se tabell 3. Det blir en skatteanmälan för barnet. Uträkningen i detta fall blir:

$$((100\,000 - 60\,000) * 0,13) + 3\,500\,€ = 8\,700\,€$$

Ifall det glöms att göra en anmälan på skatten kan det bli en aning dyrare. Då ser uträkningen ut på följande sätt:

$$((250\,000 - 200\,000) * 0,16) + 21\,700\,€ = 29\,700\,€$$

Skillnaden blir 21 000 €. Det har enorm betydelse att vara noggrann med beskattningen, när man yrkar på beskattningsbeslutet kan man göra stora inbesparningar.

Exempel 2, skattelättnad vid köp av gåvokaraktär:

Företagets nettoförmögenhet är en summa på 250 000 € med 250 aktier värda 1 000 €. Ägaren går i pension och säljer företaget till sitt barn för 120 000 €. Barnet får en gåva värt 130 000 €. Gv-värdet blir 120 000 € * 0,4 = 48 000 €. Uträkningen men skattelättnad ser ut så här:

$$((120\,000\text{ €} - 60\,000\text{ €}) * 0,13) + 3\,500\text{ €} = 11\,300\text{ €}$$

$$((48\,000\text{ €} - 40\,000\text{ €}) * 0,10) + 1\,500\text{ €} = 2\,300\text{ €}$$

Skillnaden blir 9 000 € beroende på yrkar barnet på skattelättnad eller inte. Ifall barnet skulle ha betalat en aning större summa för aktierna, så gängse värdet för aktierna skulle ha stigit över 50 %. Då hade man blivit av med att betala gåvoskatten. I detta exempel måste barnet komma ihåg att yrka på skattelättnad.

Dessutom kan man söka förlängd betalningstid vid lättnad av gåvoskatt. Enligt arvsbalken 56 §; om gåvan är en del eller hela företaget, övertagaren fortsätter med företagsverksamheten eller att gåvoskatten är över 1 700 €. Ansökan ska lämnas in före beskattningen verkställs. Man kan under högst 10 års tid betala varje år samma summa. Om man har 10 000 € skatt att betala, kan man varje år betala 1 000 € i 10 års tid. (Skatteförvaltningen, 2020)

3.7 Kompensation av syskon

När en generationsväxling sker inom familjen, kan det finnas syskon man måste komma ihåg. Det finns olika alternativ för en kompensation. Ifall ägarbytet sker genom ett köp av gåvokaraktär kan kompensationen vara att köparen betalar summan till sina syskon. Ett annat sätt är att kompensera syskon med förälders privata egendom, om det finns lägenheter eller markområden.

I detta examensarbets uppdrag svingård finns det två syskon i familjen, ena av dem tar över svingårdens aktier. Utöver det har nuvarande ägaren även annan egendom som kan fungera som kompensation. Ägaren är en bonde, så vi kan anta att det finns maskiner, fastigheter, skog och åker som är kompensation åt det andra syskonet.

4 Case Svingård

I detta kapitel presenteras företaget så man får en liten inblick hurdant företag det är frågan om. Reda ut hurdana möjligheter det finns att generationsväxla företaget, och hur skattepåföljderna ser ut. Till hjälp har jag använt boksluten från åren 2015 ända fram till 2018, så det är korrekt data som används. Med teoridelen har jag byggt upp de olika överlåtelsemöjligheterna som kommer att praktiskt tillämpas på företaget. I slutet räknar jag ut de olika alternativen som grundar sig på företagets värde, av resultaten kan man sedan se vilket som är skattemässigt lönsammast och förmånligast.

4.1 Presentation av svingården

Företag svingård Ab är en svingård i Finland som grundats år 2001 av två jordbruksföretagare, personerna är i dagens läge överlåtare. Företaget är uppbyggt på företagets egen mark som i grundande skedet köptes av den ena ägaren. Båda personer äger företaget med hälften av aktierna var, som är totalt 3 300 st. Ägarna arbetar själva i företaget men utöver det finns det fastanställd personal på sju personer. En av de anställda är förman och leder verksamheten. Dessutom kan det vid olika tillfällen finnas ännu fler som arbetar på gården. Oftast vid semestersäsong eller om större renoveringar utförs.

Företagets huvudverksamhet har från början varit grisuppfödning och förmedling. Kapaciteten för svinstian är ca. 920 suggor och försäljning på grisar upp till 30 000 st per år. Under de senaste åren har företaget investerat och köpt upp en mindre svingård med produktionsbyggnader, maskiner samt bostäder.

Båda ägarna har barn som skulle kunna vara passliga att ta över verksamheten. Det är meningen att företaget generationsväxlas så att aktieägandet hålls 50 % i vardera familjer. Trots det är det ännu oklart hur framtiden kommer att se ut i denna rådande situation på grismarknaden. De senaste åren har priset på griskött varit på en låg nivå. Generationsväxlingen är ändå aktuell inom de kommande 5 – 10 åren. Inga konkreta åtgärder har ännu gjorts för generationsväxlingen. Det har dock diskuterats preliminärt vem som tar över och när det kunde ske.

Eftersom det handlar om ett aktiebolag med relativt stor omsättning (mellan 1 – 2 miljoner euro), är det viktigt att generationsväxlingen görs grundligt. Företaget använder sig av en bokföringsbyrå som man eventuellt kunde använda som hjälp till planeringen, för att allting ska gå smidigt till och skötas rätt. I genomsnitt borde generationsväxlingen planeras tre till

fem år i förväg. Företaget har en hel del egendom, men också stora skulder som kan eventuellt göra det svårt att räkna ut ett gängse värde så man får en prislapp, en konkret summa som i sin tur ska beskattas.

4.2 Värdering

Till fastställning av företagets värdering används substans- och avkastningsmetoden. Substansvärdet är det lägsta värdet man kan få på företaget. Om det råkar sig att avkastningsvärdet är större så kan man räkna ut medeltalet på båda värden och få fram gängse värdet. I examenarbetets generationsväxling är man inte intresserad av att få ett högt pris för företaget, utan en skattemässigt lönsam generationsväxling, eftersom företagets ägare överlåter aktierna till sitt eget barn. I tidigare kapitel har jag använt tabeller som exempel och använt företagets balansräkning till dem, i de kapitlen har jag dock avrundat talen. I kommande kapitel har jag exaktare exempel och tal.

Företaget har totalt 3 300 aktier, som är värda 10 € per styck. När man räknar ut $3\,300 * 10$ € = 33 000 €. Nu är det frågan om 50 % av aktierna så uträkningen blir $33\,000 \text{ €} / 2 = 16\,500$ €.

4.2.1 Avkastningsvärde

Avkastningsvärdet räknade jag ut i ett tidigare exempel i kapitel 3.5.2. Jag använde mig av de tre senaste årens resultat som blev 2015, 2016 och 2017. Företaget har alltså gjort ett medeltal på 74 512 € i resultat som ska divideras med en kapitaliseringsräntesats på 15 % som gör att avkastningsvärdet blir 496 746 €. Resultaten hade stora skillnader eftersom ett år hade resultat på ca. 15 000 € och andra året hade kring 140 000 €, skillnaderna beror på hur olika stöd betalas, ibland är stöden sent inne på företagskontot som inte hinner med till årets bokföring. Inga justeringar behövs göras eftersom båda ägarna har lyft ut lön från företaget.

4.2.2 Substansvärdet

För att räkna ut substansvärdet har jag ut av årets 2018 balansräkning ställt upp en tabell så man ser tydligt tillgångar och skulder. Tillgångarna består mestadels av mark, byggnader, maskiner och djur. Skulderna består av lån som ägarna och banken har beviljat åt företaget.

Tabell 9 Substansvärdet

Tillgångar	Skulder
Immateriella tillgångar 10 340 €	Långfristigt främmande kapital 1 839 400 €
Materiella tillgångar 1 795 680 €	Kortfristigt främmande kapital 369 400 €
Aktier och andelar 38 370 €	
Omsättningstillgång 503 510 €	
Fordringar 117 600 €	
Kassa och bank 50 860 €	
Totalt 2 516 360 €	Totalt 2 208 800 €

Substansvärdet för företaget räknas ut $2\,516\,360\text{ €} - 2\,208\,800\text{ €} = 307\,560\text{ €}$. Nu blir avkastningsvärdet högre än substansvärdet i detta arbete. Så det måste ännu räknas ut medeltalet av bägge två värden som är företagets gängse värde. Gängse värdet räknas ut på följande vis $(307\,560\text{ €} + 496\,746\text{ €}) / 2 = 402\,153\text{ €}$.

4.3 Beskattning av de olika alternativen

I följande kapitel kommer jag att gå igenom beskattningen för de tre olika alternativen köp, gåva och köp av gåvokaraktär. Jag utgår ifrån det att båda ägarna har bestämt att den ena ägares alla aktier överförs till dennes barn, så vi utgår från 50 % av värdet. Jag tar inte del av den resterande 50 % andel av aktier.

4.3.1 Köp

Som jag tidigare nämnt i kapitel 3.6 angående kraven för skattefrihet för köp av aktier så kan vi konstatera att alla tre krav uppfylls. Det är frågan om 50% av bolagets aktier som överläts. Aktierna har varit i försäljarens ägo i över 10 år, samt sker köpet mellan förälder och barn. Vi kan konstatera att ifall generationsväxlingen sker genom ett köp kan kapitalskatten dras av. Övertagaren köper totalt 1 650 aktier.

Att generationsväxlingen kan räknas som ett köp måste priset på aktierna överstiga 75 % av gängse värdet. Överlåtelseskatt på 1,6 % skall dock betalas, när det är frågan om aktiebolag. I tabellen nedan är det frågan om 50 % av företags aktier. Jag har värderat dem enligt fullt 100 % pris samt med 76 % pris, eftersom 75 % av aktierna räknas som ett köp av gåvokarakter som räknas upp i följande kapitel. Dessutom beskattas vinsten som kapitalinkomst.

Tabell 10 Övertagarens totala utgift med överlåtelseskatt

	100 %	76 %	Skillnad
Pris	201 076 €	152 817 €	48 259 €
Överlåtelseskatt 1,6 %	3 217 €	2 445 €	772 €
Totalutgift	204 293 €	155 262 €	49 031 €

Ifall övertagaren betalar fullt pris för hälften av aktierna är summan för överlåtelseskatten 3 217 € och den totala utgiften 204 293 €. Om man betalar för 76 %, så undviker man gåvoskatt, totala summan blir 155 262 € och överlåtelseskatten 2 445 €. Med det lägre priset med 76 % av värdet får man en inbesparing på totalt 49 031 €.

I tabellen ovan är det priset som är den inkomst som säljaren får. Vid företagsförsäljning kan det bli vinst som beskattas som överlåtelsevinst, som är kapitalinkomst. Dock kan man göra avdrag enligt en presumtiv anskaffningsutgift. Det används då när den verkliga anskaffningsutgiften är mindre än presumtiva. Man kan använda antingen 20 % eller 40 % avdrag. Avdraget i detta fall blir 40 % eftersom ägaren har ägt bolaget i över 10 år.

Tabell 11 Försäljningspris och överlåtelsevinst

	Verklig anskaffningsutgift	40 % presumtiv anskaffningsutgift
Pris vid 100 % av gängse värdet	201 076 €	201 076 €
Pris vid 76 % av gängse värdet	152 817 €	152 817 €
Anskaffningsutgift	16 500 €	80 430 €
Överlåtelsevinst vid 100 %	184 576 €	120 646 €
Överlåtelsevinst vid 76 %	136 317 €	72 387 €

Anskaffningsutgiften för aktierna var 10 € per aktie. Uträkningen blir $1\,650 * 10\text{ €} = 16\,500\text{ €}$. Den presumtiva anskaffningsutgiften får man uträknad genom att räkna $201\,076\text{ €} * 0,4 = 80\,430\text{ €}$. Det leder till att säljaren får en överlåtelsevinst på $201\,076\text{ €} - 80\,430\text{ €} = 120\,646\text{ €}$ till 100 % pris eller 72 387 € för 76 % pris av gängse värdet. På överlåtelsevinsten ska det räknas kapitalskatt, som visas i tabellen nedan. Kapitalskatten beskattas progressivt. Skatten är 30 % men för den delen som överskrider 30 000 € är det 34 %.

Tabell 12 Total inkomst och kapitalskatt för säljaren

	100 % av gängse värdet	76 % av gängse värdet
Pris	201 076 €	152 817 €
Överlåtelsevinst 40 % presumtiv anskaffningsutgift	120 646 €	72 387 €
Kapitalskatt 30 %	9 000 €	9 000 €
Kapitalskatt 34 %	58 165 €	41 757 €
Total skatt	67 165 €	50 757 €

Överlåtelsevinsten stiger över 30 000 € gränsen, därför måste man räkna med både 30 % och 34 % skattesats. Kapitalskatten blir, ifall man köper 100 % av hälften räknas $(30\,000\text{ €} * 0,3) + ((201\,076\text{ €} - 30\,000\text{ €}) * 0,34 = 58\,165\text{ €}) = 67\,165\text{ €}$. Skatten i det andra alternativet, 76 % räknas $(30\,000\text{ €} * 0,3 = 9\,000\text{ €}) + ((152\,817\text{ €} - 30\,000\text{ €}) * 0,34 = 40\,529\text{ €}) = 50\,757\text{ €}$.

I detta fall kan säljaren yrka på skattelättnad och slippa att betala kapitalskatt. Eftersom ägaren har ägt aktierna i över 10 år, det är frågan om en större andel än 10 % av aktierna och köparen är säljarens barn. Så i detta fall får överlåtaren rätt summa i försäljningen. Försäljning av företaget skulle vara det mest lönsammaste för överlåtaren, för man får den högsta möjliga ersättningen.

4.3.2 Gåva

Gåvan är vederlagsfri, alltså överlåtaren betalar inget. Men å andra sidan får man ingen inkomst av att ge företagets aktier som gåva. Överlåtaren får ingen ersättning för gåvan, så det är inte det mest ekonomiska alternativet för överlåtaren. Det är övertagaren som betalar gåvoskatten enligt skatteklass ett, tabellen finns nedan.

Nu är det uträknat att företagets gängse värde är 402 153 € och aktiekapitalet totalt 3 300 som delat i två blir 1 650 aktier, eftersom det nu handlar om att överföra 50 % av aktierna som kommer att synas i uträkningarna. Enkelt kan man räkna ut aktiepriset med formeln

$402\,153 \text{ €} / 3\,300 = 121,8 \text{ €}$ per aktie. Andelen som överförs räknas ut $1\,650 * 121,8 \text{ €} = 201\,076,5 \text{ €}$.

Tabell 13 Skatteklass 1

Gåvans värde	Skatt vid nedre gränsen	Skatt på den överstigande delen
20 000 – 40 000	100 €	7 %
40 000 – 60 000	1 500 €	10 %
60 000 – 200 000	3 500 €	13 %
200 000 – 1 000 000	21 700 €	16 %
1 000 000 -	149 700 €	19 %

Vi räknar först ut hur gåvoskatten ser ut utan yrkande på skattelättnad. Gångse värdet är alltså 201 076,5 €. Personen som är övertagare är nära släkt så skatteklass ett används. Uträkningen blir $(201\,076,5 \text{ €} - 200\,000 \text{ €}) * 16 \% + 21\,700 \text{ €} = 21\,872,2 \text{ €}$

Tabell 14 Gåvoskatt utan skattelättnad jämfört med skattelättnad

Gåvans värde	201 076,5 €	Generationsväxlings-värde	61 512 €
Gåvoskatt	21 872,2 4 €	Gåvoskatt	3 696,5 €

Om kraven för skattelättnad uppfylls kan övertagaren yrka på skattelättnaden, innan gåvobeskattningen fastställs. Eftersom det är frågan om 50 % av bolagets aktier är redan ett av kriterierna uppfyllt. Då måste man räkna ut ett generationsväxlingsvärde (gv-värde) hos Skatteförvaltningen. Gv-värdet är 40 % av företagets nettoförmögenhet, som är samma värde som substansvärdet, alltså skulderna dras av tillgångarna.

Nettoförmögenheten är 307 560 € så gv-värdet räknas $307\,560 \text{ €} * 40 \% = 123\,024 \text{ €} / 2 = 61\,512 \text{ €}$. Gåvoskatten räknas ut enligt följande uträkning $(61\,512 \text{ €} - 60\,000 \text{ €}) * 13 \% + 3\,500 \text{ €} = 3\,696,5 \text{ €}$. Om övertagaren yrkar på skattelättnaden kommer den totala lättnaden

att bli $21\,872, \text{€} - 3\,696,5 \text{€} = 18\,173,9 \text{€}$. Här ser man tydligt att om kraven uppfylls lönar det sig definitivt att yrka på skattelättnad.

4.3.3 Köp av gåvokaraktär

Köp av gåvokaraktär betyder att man betalar högst 75 % av aktiernas gängse värde eller köper dem för ett lägre pris. Att komma ihåg är att ifall aktierna säljs för ett värde under 50 % kan man inte yrka på skattelättnad. Om aktierna säljs för ett värde mellan 51 % och 75 % kan man yrka på skattelättnad. Observera att ifall priset överstiger 75 % av gängse värdet handlar det om rent köp.

Skatter som ska betalas är gåvoskatt på skillnaden mellan gängse värdet och vederlag. Med andra ord köper man och får gåva samtidigt. Övertagaren hamnar att betala överlåtelseskatt på 1,6 % och ifall generationsväxlingen leder till vinst hamnar överlåtaren betala skatt på överlåtelsevinsten.

I uträkningarna nedan använder jag mig av exempel som är 50 % och under det av gängse värdet. Andelen aktier det är frågan om är hälften av företagets aktier $1\,650 * 121,8 \text{€} = 201\,076,5 \text{€}$. För att räkna ut inköspriset på aktierna tar man aktievärdet multiplicerat med 30 %. Andelen gåva blir skillnaden mellan gängse värdet och försäljningspriset. På andelen inköspris hamnar man ännu betala överlåtelseskatt $100\,538 \text{€} * 0,016 = 1\,608 \text{€}$. Gåvoskatten räknas enligt skatteklass ett eftersom generationsväxlingen sker inom familjen. Uträkningen för gåvan ser ut så här $(100\,538 \text{€} - 55\,000 \text{€}) * 0,12 + 4\,700 \text{€} = 10\,164 \text{€}$. För att räkna ut totala utgifter ska man addera ihop inköspriset, gåvoskatten och överlåtelseskatten.

Tabell 15 Vederlaget under 50 % av gängse värdet

	50 %	30 %	10 %
Pris	100 538 €	60 322 €	20 107 €
Gåva	100 538 €	140 754 €	180 969 €

Utan yrkande på skattelättnad

Gåvoskatt	10 164 €	5 338 €	1 308 €
Överlåtelseskatt	1 608 €	965 €	321 €
Totala utgifter, pris + skatter	112 310 €	66 625 €	21 736 €

Med yrkande på skattelättnad

Gv-värdet 40 %	40 215 €	56 301 €	72 387 €
Gåvoskatt	3 221 €	4 856 €	6 786 €
Överlåtelseskatt	1 608 €	965 €	321 €
Total utgift	105 367 €	66 143 €	27 214 €

För att räkna ut skattelättnaden i tabellen ovan måste man först räkna ut ett gv-värdet som är 40 % av gåvans värde. Gåvoskatten räknas på samma vis som i övre tabell. Totala utgiften får man att addera inköspriset med gåvoskatten och överlåtelseskatt. I tabellen nedan har jag räknat ut några exempel då vederlaget överstiger 50 %.

Tabell 16 Vederlaget är över 50 % av gängse värdet

	75 %	60 %	51 %
Pris	150 807 €	120 645 €	102 548 €
Gåva	50 269 €	80 431 €	98 528 €

Tabell utan skattelättnad

Gåvoskatt	4 226 €	7 751 €	9 923 €
Överlåtelseskatt	2 412 €	1 930 €	1 640 €
Total utgift	157 445 €	130 326 €	114 111 €

Tabell med skattelättnad

Skatt på gåva	0	0	0
Överlåtelseskatt	2 412 €	1 930 €	1 640 €
Total utgift	153 219 €	122 575 €	104 188 €

4.4 Resultat

I detta kapitel går jag igenom resultaten från tidigare kapitel angående köp, köp av gåvokaraktär och gåva. Jag går igenom olika pris som jag räknat ut och jämför dem vad som kunde löna sig och inte. Detta examensarbete är till för att möjligtvis fungera som en grund för företaget sedan när generationsväxlingen är aktuell. Summorna kommer troligtvis att se annorlunda ut eftersom lån blir betalt hela tiden och årets resultat kan variera stort.

Vi kan konstatera i kapitel 4.4.2 att ifall företaget generationsväxlas genom gåva är det mest lönsamma för övertagaren att yrka på beskattningen. Då blir det för övertagaren att betala endast 3 696,5 € i skatt. Det skulle vara det förmånligaste för övertagaren men inte för överlåtaren, skillnaden blir 18 173,9 €. Överlåtaren får ingen inkomst av gåvan. Men å andra sidan har överlåtaren gett lån åt företaget för en stor summa inklusive ränta, som är obetald. Samt kommer överlåtaren troligtvis att jobba för företaget efter generationsväxlingen en tid och såklart fakturera arbetstimmar och på så vis få ut en lön. Men man kan anta att ge aktierna som ren gåva är kanske inte det bästa alternativet, eftersom överlåtaren troligtvis vill ha ersättning för aktierna och få en tryggad inkomst för framtiden

Prislappen är det väsentliga man vill veta. Priset för gåvan blir 21 872,24 € utan någon skattelättnad. Med skattelättnad är priset 3 696,5 €. Det är övertagaren som betalar gåvoskatten. Inga andra skatter betalas utöver detta.

I kapitel 4.4.3. har jag sammanställt olika tabeller och jämfört hur totala utgifterna för övertagaren ändras ifall man betalat över 50 % gängse värdet eller under, men dock över 10 % eftersom det är ett av kriterierna för att ansöka om skattelättnad. Förmånligaste sättet för generationsväxlingen för övertagaren är att betala under 50 % av gängse värdet, men då får överlåtaren inte så stor del inkomst. Syftet är att hitta en lösning som ändå gynnar båda parterna så ifall man väljer att generationsväxla med köp av gåvokaraktär är det lönsammaste att ha ett pris mellan 51 % och 75 %. När kraven på skattelättnad uppfylls betalar man ingen gåvoskatt, som i detta fall skulle vara tusentals euron. Istället för den summan kan man betala ett högre pris för företaget och överlåtelseskatt på 1,6 %, och då får överlåtaren också en inkomst.

I kapitel 4.4.1 har jag sammanställt tabeller då det gäller köp. Ifall övertagaren betalar 100 % av hela gängse värdet blir summan 204 293 €, 76 % av köpesumman blir 155 262 €. Det betyder en skillnad på nästan 50 000 €. Till köparens del skulle det mest fördelaktiga vara att köpa företaget för 76 %.

Som det är konstaterat i kapitlet så uppfylls alla kraven för skattelättnad. Jag räknade ändå ut vad kapitalskatten skulle bli ifall skattelättnaden inte uppfylls som ett exempel. För överlåtaren skulle ett köp vara det mest fördelaktiga eftersom kraven uppfylls och det behövs inte betalas skatt, så hela köpepriset är den summa man blir betald. Men det är också för övertagaren det dyraste alternativet.

När man jämför olika alternativ för generationsväxling så är ett köp av gåvokaraktär för 75 % av gängse värdet med skattelättnad värt 153 219 €. Medan ett köp för 76 % är 155 262 €. Skillnaden mellan dessa är ganska obefintlig 2 043 € med den skillnaden att i ett rent köp får säljaren en större summa än att sälja som gåvokaraktär och skatten är en aning mindre i ett köp. Det har fler gånger konstaterats att köparen och säljaren är släkt. Så troligtvis betalar man inte fullt pris, utan 76 % vore mer sannolikt eftersom köpet redan medför stora utgifter för övertagaren.

5 Avslutning

I detta sista och avslutande kapitlet går jag igenom resultaten och kommenterar generationsväxlingen. Tar upp validitet och reliabilitet. Jag har haft en telefonintervju med ägaren och fått kommentarer på resultaten jag räknat.

Syftet med detta arbete var att få information från företagets bokslut som är till hjälp vid generationsväxlingen. Detta är bara en grund för det. Troligtvis anställs det en expert som hjälper till med generationsväxlingen inom kommande år så allting går rätt till. Då gäller också andra summor och nya bokslut. Så detta arbete kommer inte att stämma då det blir gjort i framtiden. Men alla uträkningar är relevanta.

Syftet var också att reda ut vilken generationsväxlingsform som är skattemässigt lönsam i detta arbete. Jag har presenterat de olika alternativen i föregående kapitel och kommit fram till att köp av gåvokaraktär gynnar båda parterna, men det är upp till ägaren för hur stor summa köpet ska ske. Metoderna jag använt för uträkningarna är de som skattemyndigheten har bestämt, som gäller i denna stund om generationsväxlingen skulle ske nu.

Jag har haft en telefonintervju med ägaren efter jag räknat ut värden och fått resultat. När resultaten blev klara fanns det inte något klart sätt att sköta generationsväxlingen. Priset på grisar kommer inte att ha stor inverkan på företagets förmögenhet, men beroende på pris kan det inverka på hur företaget amorterar lån kan förlängas om det blir sämre tider på grismarknaden. Den största förmögenhetsposten var materiell förmögenhet med tomter, byggnader och maskiner. Det är sådan post som avskrivs i bokföringen varje år. Annat märkbart är att det är fråga om en produktionsbyggnad och större renoveringar sker med jämna mellanrum. Ibland måste man ta lån för att få det finansierat. Det finns två alternativ för lånet. Antingen drar man av i beskattningen som reparationskostnader. Då stiger andelen lån i företaget, lån höjer inte företagets förmögenhet. Andra alternativet är att det lånet som går åt till renoveringen bokförs som byggnads- eller maskinavskrivning vilket höjer företagets värde.

Som en avslutning vill jag påpeka att det har varit en lärorik process att skriva examensarbete. Jag har själv intresse för generationsväxling, eftersom det kommer att vara aktuellt i min egen familj inom de kommande åren.

Källförteckning

Dalton, C., Goater, A., Burt, J., & Smith, H. (2004). Analyss of parasites by electro rotation. *Journal Of Applied Microbiology*, 96(1), 24-32.

Eriksson, K. (1987). *Vårdandets ide*. Stockholm: almqvist & Wiksell.

Företagarna i Finland. (den 27 08 2019). Hämtat från <https://www.yrittajat.fi/yrittajan-abc/omistajanvaihdos/apua-omistajanvaihdokseen-318058>

Harvard. (2018).

Immonen, R., & Lindgren, J. (2017). *Onnistunun sukupolvenvaihdos*. Talentum Media OY.

Lakari, T., & Engblom, A. (2016). *Käytännön sukupolvenvaihdos - Yritysrakenteet ja verotus*. 00100: ST-Akatemia.

Larsson, S. (1994). Om kvalitetskriterier i kvalitativa studier. i S. & Svensson (Red.), *Kvalitativ metod och vetenskapsteori*. Lund: studentlitteratur.

OP. (2021). *Sukupolvenvaihdoksen opas*. Hämtat från <https://www.op.fi/documents/20556/1837642/Sukupolvenvaihdoksen+opas/441ffc9b-f822-4217-9927-0562f54e4119>

Ossa, J. (2018). *Sukupolvenvaihdos ja yritystoiminnan lopettaminen*. Helsingin Kamari Oy.

Skatt. (den 02 01 2017). *Vero.fi*. Hämtat från https://www.vero.fi/sv/foretag-och-samfund/om-foretagsbeskattningen/jordbruksidkare/generationsvaxling_pa_jordbruksenheter/bolagisering_av_jordbruksverksamhet/

Skatteförvaltningen. (u.d.). Hämtat från https://www.vero.fi/sv/Detaljerade_skatteanvisningar/anvisningar/48042/foretagets_generationsvaxling_i_beskattning/#2.2-beskattning-avs%C3%A4ljarens-%C3%B6verl%C3%A5telsevinst-vid-aktiek%C3%B6p

Skatteförvaltningen. (den 12 10 2018). Hämtat från <https://www.vero.fi/sv/privatpersoner/egendom/gava/skattepliktig-eller-skattefri-g%C3%A5va/>

Skatteförvaltningen. (den 12 10 2018). Hämtat från https://www.vero.fi/sv/privatpersoner/egendom/gava/kop_av_gavokarakterakter/

Skatteförvaltningen. (den 02 11 2018). Hämtat från https://www.vero.fi/sv/Detaljerade_skatteanvisningar/anvisningar/60519/generationsvaxling-i-ett-aktiebolag-i-beskattningen/

Skatteförvaltningen. (den 12 12 2019). Hämtat från https://www.vero.fi/sv/Detaljerade_skatteanvisningar/anvisningar/47834/v%C3%A4rdering-av-tillg%C3%A5ngar-i-arvs--och-g%C3%A5vobeskattningen3/

- Skatteförvaltningen. (den 10 6 2019). Hämtat från
<https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/omaisuus/perinto/perint%C3%B6verolaskuri/>
- Skatteförvaltningen. (2019). Hämtat från
https://www.vero.fi/sv/Detaljerade_skatteanvisningar/anvisningar/47834/v%C3%A4rdering-av-tillg%C3%A5ngar-i-arvs--och-g%C3%A5vobeskattningen3/
- Skatteförvaltningen. (den 13 3 2020). Hämtat från
https://www.vero.fi/sv/Detaljerade_skatteanvisningar/anvisningar/60519/generationsv%C3%A4xling-i-ett-aktiebolag-i-beskattningen/
- Skatteförvaltningen. (den 13 3 2020). Hämtat från
https://www.vero.fi/sv/Detaljerade_skatteanvisningar/anvisningar/60519/generationsv%C3%A4xling-i-ett-aktiebolag-i-beskattningen/
- Skatteförvaltningen. (den 19 02 2020). Hämtat från
<https://www.vero.fi/sv/privatpersoner/boende/bostadskop/>
- Suomen Yrityskaupat.* (u.d.). Hämtat från <https://www.yrityskaupat.net/fi/ohjeita-yrityskauppaan/yrityksen-arvo/yrityksen-arvonmaaritys/>
- Ukkola, O., & Vilppula, T. (2004). *Ytiryksen omistus muutoksessa*. Edita.

Bilaga 1 Bokslut 2017-2018

Amerikan porsas Oy

TASE

Sivu 1.1

c/o Guy Bosas Amerikantie 130
07830 PUKARO
Y-tunnus 1713336-0

Rahayksikkö EURO 31.10.2018 31.10.2017

V A S T A A V A A**PYSYVÄT VASTAAVAT**

Aineettomat hyödykkeet

Aineettomat oikeudet

10 340,00

10 340,00

10 340,00

10 340,00

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet

Omistetut

15 124,31

15 124,31

Rakennukset ja rakennelmat

Omistetut

1 701 766,12

1 664 909,39

Koneet ja kalusto

78 791,01

75 966,68

Ennakkomaksut ja keskener hankinnat

0,00

15 901,62

1 795 681,44

1 771 902,00

Sijoitukset

Muut osakkeet ja osuudet

38 372,79

31 832,99

38 372,79

31 832,99

1 844 394,23

1 814 074,99

VAIHTUVAT VASTAAVAT

Vaihto-omaisuus

Aineet ja tarvikkeet

503 513,40

464 602,90

503 513,40

464 602,90

Saamiset

Lyhytaikaiset

Myyntisaamiset

92 691,92

22 617,83

Lainasaamiset

12 373,37

12 373,37

Muut saamiset

12 260,88

28 271,08

Siirtosaamiset

242,82

81 076,69

117 568,99

144 338,97

Rahat ja pankkisaamiset

50 859,42

0,00

671 941,81

608 941,87

VASTAAVAA YHTEENSÄ

2 516 336,04

2 423 016,86

Amerikan porsas Oy

TASE

Sivu 1.2

c/o Guy Bosas Amerikantie 130
07830 PUKARO
Y-tunnus 1713336-0

Rahayksikkö EURO 31.10.2018 31.10.2017

V A S T A T T A V A A**OMA PÄÄOMA**

Osakepääoma

Osakepääoma

33 000,00 33 000,00

33 000,00 33 000,00

Edellisten tilikausien voitto (tappio)

134 403,34 167 152,54

Tilikauden voitto (tappio)

140 167,35 15 760,80

307 570,69 215 913,34

VIERAS PÄÄOMA

Pitkäaikainen

Pääomalainat

666 899,66 282 738,28

Lainat rahoituslaitoksilta

1 172 466,59 1 182 226,32

Muut velat

0,00 110 125,50

1 839 366,25 1 575 090,10

Lyhytaikainen

Lainat rahoituslaitoksilta

156 400,00 167 287,95

Ostovelat

117 071,71 162 238,35

Muut velat

32 356,82 265 181,85

Siirtovelat

63 570,57 37 305,27

369 399,10 632 013,42

2 208 765,35 2 207 103,52

VASTATTAVAA YHTEENSÄ

2 516 336,04 2 423 016,86

c/o Guy Bosas Amerikantie 130
07830 PUKARO
Y-tunnus 1713336-0

	1.11.2017	1.11.2016
Rahayksikkö EURO	- 31.10.2018	- 31.10.2017
LIKEVAIHTO	1 376 810,75	869 922,44
Liiketoiminnan muut tuotot	654 754,59	1 049 423,99
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-1 233 960,30	-1 093 906,87
Varastojen lisäys / vähennys	38 910,50	5 651,90
Ulkopuoliset palvelut	-4 017,72	-1 265,00
	-1 199 067,52	-1 089 519,97
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-248 424,42	-243 068,47
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-47 106,02	-38 546,38
Muut henkilösivukulut	-9 556,43	-10 681,13
	-305 086,87	-292 295,98
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-76 959,40	-116 853,29
	-76 959,40	-116 853,29
Liiketoiminnan muut kulut	-242 239,39	-327 476,96
LIKEVOITTO (-TAPPIO)	208 212,16	93 200,23
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut korko- ja rahoitustuotot		
Muilta	1 570,65	1 279,23
Arvonalentumiset vaihtuvien vastaavien rahoitusarvopapereista	0,00	-50 394,50
Korkokulut ja muut rahoituskulut		
Muille	-26 954,61	-27 482,87
	-25 383,96	-76 598,14
VOITTO (TAPPIO) ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	182 828,20	16 602,09
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖS-SIIRTOJA JA VEROJA	182 828,20	16 602,09
Tuloverot		
Tilikauden verot	-42 660,85	-841,29
	-42 660,85	-841,29
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	140 167,35	15 760,80